

N:o 38.

Ank. till Riksd. Kansli den 22 Mars 1873, kl. 12 midd.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, angående lindring i roteringen för hemman i Offerdals socken af Jemtlands län; Gifven Stockholms Slott den 14 Mars 1873.

Sedan hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Jemtlands län dels Ytteroldens, Rismons, Brattmons, Tjernåsens, Enarsvedjans, Anvågens, Fiskvikens, Finnsäters, Barkens och Wejmöns samt Rännö byamän i Offerdals socken anhållit, att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, i anseende till hemmanens svaga beskaffenhet och deraf följande oförmåga att bära de servituter, som äldre och bättre hemman fått sig pålagda, efter föregången undersökning ville hos Kongl. Maj:t söka utverka nådig Propositions aflåtande till Riksdagen om befrielse från den nämnda byar åsatte ordinarie rotering, — dels ock Ottsjö byamän i Underåkers socken gjort enahanda framställning i afseende å roteringen af en vid afvittring uppkommen och sedermera med byn förenad öfverloppsmark, — har Kongl. Maj:ts bemälda Befallningshafvande, efter det landtmätare med gode män, i hemmansegarnes och krono-ombuds närvaro, verkställt undersökning om beskaffenheten af de inom Offerdals socken belägna byar samt desamma tillhörande egor i åker och äng blifvit å karta affattade och beskrifna, till Kongl. Maj:t öfverlemnad samtliga till ärendet hörande handlingar samt i underdånighet hemställt dessa frågor för den åtgärd, hvartill handlingarne kunde i nåder pröfvas föranleda.

Härvid är, beträffande byarne i Offerdals socken, af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande anfördt, att om från innehafvarnes ekonomiska tillstånd kunde med tillförlitlighet slutas till hemmanens beskaffenhet, så innebure sökandernes meddellöshet, som under år af felslagna skördar

öfverginge till armod, mer än tillräckligt bevis att roteringsbesväret, som beräknades kräfvä i medeltal årligen 90 riksdaler för mantalet, utgjorde en börda, som icke kunde dragas; men då erfarenheten visat, att äfven nybyggen med goda odlingstillfällen icke lemnat bergning åt deras åboer, hvilket härrörde af flerahanda orsaker, såsom alltför talrik familj, okunnighet i jordens skötsel, misshushållning, vårdslöshet och lättja, samt angeläget varit att få närmare utredt, huruvida i jordens beskaffenhet kunde finnas orsaken till oförmågan att utgöra roteringen, hade Kongl. Maj:ts Befallningshafvande låtit verkställa ofvanberörda landtmäterundersökning, hvaraf framginge, att till alla hemmanen, tillsammans utgörande $6\frac{3}{4}$ mantal med 45 åboer, skulle höra 69 tunne- 17,1 kappland åker och 386 tunne- 29,4 kappland till höbord odlade egor, hvilka, om de fördelades efter skattetalet, gäfvä för hvarje helt mantal 10 tunne- 3 kappland åker och 56 tunne- 4 kappland höbord, öfver eller under hvilken medelrymd de särskilda hemmansdelarnes odlingar endast obetydligt höjde eller sänkte sig, — en omständighet, som, då icke gerna kunde antagas att alla åboerne vore oduglige jordbrukare, Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ansett nog tydligt gifvä tillkänna, att hemmanen vore ytterst svaga.

Uti afgifvet gemensamt underdånigt utlåtande hafva Armé-förvaltningen och Kammar-kollegium anført, att, hvad först anginge förberörda inom Offerdals socken belägna byar, hvilka, enligt det för Jemtland genom Kongl. Brevet den 8 Oktober 1851 fastställda nya roteringsverk, svarade för roteringens upprätthållande i hela ordinarie rotarne N:ris 122—127 samt $\frac{1}{4}$ af N:o 128 och $\frac{1}{4}$ af N:o 129, eller sammauräknadt för $7\frac{3}{4}$ soldatrotar, vid Hammardals kompani af Jemtlands Fältjägarkorps, Kollegierna inhemtat hufvudsakligen:

1:o) att *Ytteroldens* by, som i 1825 års jordebok upptoges under N:o 1 om $\frac{3}{4}$ mantal, med ränta 3 riksdaler 36 skillingar banko och $10\frac{1}{2}$ kappar korn i kronotionde, och under N:o 2, $\frac{1}{4}$ mantal, med ränta 1 riksdaler 12 skillingar banko, vid afvittring erhållit ett egoanslag af 6,103 tunne- 7 kappland, i uppskattning motsvarande 399 tunne- $17\frac{751}{1000}$ kappland, för hvilka egoförmåner Kongl. Maj:ts Befallningshafvande genom utslag den 24 Oktober 1842, med stöd af 8 punkten i Kongl. Brevet den 14 Juni 1826, fastställt skatten till 8 tunnlands eller $1\frac{1}{4}$ mantal, med deremot svarande ränta 13 riksdaler 16 skillingar banko och föreskrift att ökeskatten, 5 tunnlands, med ränta 8 riksdaler 16 skillingar banko, efter åtnjutna 15 frihetsår, räknade från och med 1829, skulle utgå på sätt och i den ordning 9 § uti 1820 års afvittringsstadga närmare bestämde, eller med halfvä räntan, sedan $\frac{3}{4}$ af frihetstiden tillända-

gått, hvaremot och då Ytterholdens hemman vore belägna i fjelltrakten, der säd sällan eller aldrig mognade, någon kronotionde utöfver de 10½ kappar, som N:o 1 erlade, ansetts ej kunna påföras, hvilket beslut Kongl. Maj:t, hvarest åboerne yrkat hemmanens skattläggande efter Westerbottens lappmarks metod, genom nådigt Bref den 27 Juli 1847 fastställt; — att för den den till byn före afvittringen begagnade öfverloppsmark, 675 tunne- $8\frac{3}{10}$ kappland medelgod mark utom impedimenter, Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, ehuru afvittringslandtmätaren föreslagit att densamma skulle såsom lappmarkshemman skattläggas, genom utslag den 17 Juli 1847, enär öfverloppsjorden motsvarade 52 tunne- $6\frac{4}{5}$ kappland till högsta godhet uppskattad mark, påfört byn en ytterligare ökeskatt af $\frac{1}{2}$ mantal eller 1 tunneland med 1 riksdaler 32 skillingar banko årlig ränta, som efter 10 frihetsår, räknade från och med 1848, skulle utgöras, dock att, sedan $\frac{3}{4}$ deraf tilländagått, halfva räntan erlades, hvaremot Kongl. Maj:ts Befallningshafvande likaledes ansett någon kronotionde för denna ökeskatt icke kunna åsättas; — samt att Ytteroldens by, som enligt den förrättade landtmäteri-undersökningen innehölle 24 qvadratrefvar 45 qvadratstänger åker och 263 qvadratrefvar 64 qvadratstänger äng, eller tillsammans inegor till en areal af 288 qvadratrefvar 9 qvadratstänger, och enligt 1866 års bevillnings-taxeringslängder vore åsatt ett värde af endast 8,200 riksdaler riksmünt, sålunda utgjorde 1½ mantal eller 9 tunneland, med en ränta af 15 riksdaler banko, deraf hemmanet N:o 1, om 1½ mantal eller 6½ tunnelands skatt, svarade mot 5½ tunneland för hela roten N:o 127 och med återstående 1 tunneland för $\frac{8}{11}$ af roten N:o 129, och hemmanet N:o 2, om $\frac{3}{8}$ mantal eller 2¼ tunneland, svarade för $\frac{1}{7}$ af sistnämnda rote, hvaruti blifvit indeladt ett skattetal af tillsammans 5½ tunneland;

2:o) att hemmanet *Rismon*, i jordeboken upptaget under N:o 1 om $\frac{1}{2}$ mantal eller 2 tunnelands skatt, med ränta 3 riksdaler 16 skillingar banko, vid afvittring erhållit, enligt Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes utslag den 17 Mars 1826, en ökeskatt af $\frac{1}{3}$ mantal och sålunda blifvit faststaldt till $\frac{2}{3}$ mantal, med en areal af 2,000 tunneland duglig mark och 6 riksdaler 32 skillingar banko i ränta samt för ökeskatten 24 frihetsår, räknade från sistnämnda års början på sätt och i den ordning 9 § af Kongl. afvittringsstadgan den 8 December 1820 omförmäler, hvar- efter hemmanet, enligt landtmäteri-undersökningen innehållande 29 qvadratrefvar 61 qvadratstänger åker och 101 qvadratrefvar 21 qvadratstänger äng, eller tillsammans en inegomark af 130 qvadratrefvar 82 qvadratstänger, samt år 1866 bevillningstaxeradt till ett värde af 4,000 riks-

daler riksmünt, blifvit för nämnda skattetal till ordinarie rotering indeladt att svara för $\frac{1}{3}$ af roten N:o 126;

3:o) att hemmanet *Brattmon N:o 1* vid afvittring blifvit föreslaget och genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes utslag den 30 September 1831 fastställt till $\frac{7}{24}$ mantal eller $1\frac{1}{4}$ tunnelands skatt, med en ränta af 2 riksdaler 44 skillingar banko, att utgöras efter 30 frihetsår, räknade från och med år 1826, dock så att halfva räntan skulle erläggas sedan $\frac{3}{4}$ af frihetstiden gått till ända, för hvilket skattetal hemmanet, som enligt landtmäteri-undersökningen innehade 26 kvadratrefvar 67 kvadratstänger åker och 44 kvadratrefvar 79 kvadratstänger äng, eller sammanlagdt en areal af 71 kvadratrefvar 46 kvadratstänger inegor. och år 1866 åsatts ett taxeringsvärde af 1,600 riksdaler riksmünt, blifvit till ordinarie rotering indeladt att svara för $\frac{1}{3}$ af roten N:o 126;

4:o) att hemmanet *Westra Tjernåsen N:o 1* blifvit genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes utslag den 7 April 1831 fastställt till $\frac{1}{24}$ mantal eller $1\frac{1}{4}$ tunnelands skatt med en ränta af 2 riksdaler 44 skillingar banko, att utgå med hälften sedan $\frac{3}{4}$ af de genom samma utslag bestämda 29 frihetsåren, räknade från och med år 1827, tilländagått, för hvilket skattetal hemmanet, som innehade 30 kvadratrefvar 76 kvadratstänger åker och 124 kvadratrefvar 4 kvadratstänger äng, eller tillsammans en areal af 154 kvadratrefvar 80 kvadratstänger, och år 1866 taxerats till bevillning efter ett värde af 3,000 riksdaler riksmünt, blifvit till ordinarie rotering indeladt att svara för $\frac{1}{2}$ af roten N:o 125;

5:o) att hemmanet *Östra Tjernåsen N:o 1* blifvit genom Landshöfdinge-embetets utslag den 28 Juni 1830 fastställt till $\frac{1}{4}$ mantal eller $1\frac{1}{2}$ tunnelands skatt, med 2 riksdaler 24 skillingar banko i ränta, att med hälften utgöras sedan $\frac{3}{4}$ af de genom samma utslag bestämda 29 frihetsåren, räknade från och med 1830, tilländagått; varande hemmanet, som innehade 26 kvadratrefvar 18 kvadratstänger åker och 119 kvadratrefvar 71 kvadratstänger äng, eller tillsammans en inego-areal af 145 kvadratrefvar 89 kvadratstänger, och vore åsatt ett taxeringsvärde af 3,000 riksdaler riksmünt, för sitt skattetal till ordinarie rotering indeladt att svara för $\frac{2}{3}$ af sistomförmälda rote N:o 125;

6:o) att hemmanet *Enarsvedjan, Östra lotten*, som enligt roteringsverket hade N:o 1, men blifvit skatteköpt och enligt Kammar-kollegii beslut den 29 Oktober 1868 skall i jordeboken upptagas under N:o 2, genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes utslag den 26 Mars 1832 faststälts till $\frac{1}{3}$ mantal eller 2 tunnelands skatt, med ränta 3 riksdaler 16 skillingar banko, att till hela beloppet erläggas efter åtnjutna 28 frihetsår, räknade från och med 1827, och med hälften sedan $\frac{3}{4}$ af frihets-

åren tilländagått; och att hemmanet, som innehade 26 kvadratrefvar 91 kvadratstänger åker och 45 kvadratrefvar 82 kvadratstänger äng, eller sammanräknadt 72 kvadratrefvar 73 kvadratstänger inegor, och vore värderadt till 2,700 riksdaler riksmünt, för nämnda skattetal indelats att svara för $\frac{8}{21}$ af roten N:o 125;

7:o) att hemmanet *Enarsvedjan*, Vestra lotten, som i roteringsverket förekomme under N:o 2, men blifvit skatteförsåldt och skall i nya jordeboken upptagas med N:o 1, samt innehade 15 kvadratrefvar 63 kvadratstänger åker och 15 kvadratrefvar 38 kvadratstänger äng, eller tillsammans 31 kvadratrefvar 1 kvadratstång inegor, och vore värderadt till 1,500 riksdaler, blifvit genom utslag den 26 Mars 1832 af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande fastställt till $\frac{1}{4}$ mantal eller $1\frac{1}{2}$ tunnelands skatt, med en ränta af 2 riksdaler 24 skillingar banko, att till hela beloppet utgå efter åtnjutna 30 frihetsår, räknade från och med år 1827, men till hälften sedan $\frac{3}{4}$ af denna tid gått till ända, och vore för detta skattetal till ordinarie rotering indeladt att svara för $\frac{5}{23}$ af roten N:o 124;

8:o) att hemmanet *Enarsvedjan* N:o 3 eller mellan lotten, som innehade 22 kvadratrefvar 88 kvadratstänger åker och 25 kvadratrefvar 27 kvadratstänger äng, eller tillsammans 48 kvadratrefvar 15 kvadratstänger inegor, och vore värderadt till 1,600 riksdaler, blifvit genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes utslag den 26 Mars 1832 likaledes fastställt till $\frac{1}{4}$ mantal eller $1\frac{1}{2}$ tunnelands skatt, med ränta 2 riksdaler 24 skillingar banko, att till hela beloppet årligen utgå efter åtnjutna 28 frihetsår, räknade från 1827 års början, men till hälften sedan $\frac{3}{4}$ af denna tid tilländagått, samt för nämnda skattetal till ordinarie rotering indelats att svara för $\frac{5}{23}$ af sistnämnda rote N:o 124;

9:o) att hemmanet *Anvågen* N:o 1 eller Östra Anvågen, som innehade 6 kvadratrefvar 62 kvadratstänger åker och 75 kvadratrefvar 18 kvadratstänger inegor, samt vore värderadt till 1,400 riksdaler riksmünt, genom Landshöfdinge-embetets utslag den 30 Juni 1830 blifvit fastställt till $\frac{1}{4}$ mantal eller $1\frac{1}{4}$ tunnelands skatt, med en ränta af 2 riksdaler 44 skillingar banko och 30 frihetsår, räknade från och med samma år, dock så att halfva räntan skulle erläggas sedan $\frac{3}{4}$ af frihetstiden gått till ända, hvarefter hemmanet blifvit indeladt att med ett tunnelands skatt svara för $\frac{5}{23}$ af roten N:o 123 och med $\frac{3}{4}$ tunnelands skatt för $\frac{5}{23}$ af roten N:o 124;

10:o) att *Anvågen* N:o 2 eller Westra Anvågen, som innehade 15 kvadratrefvar 26 kvadratstänger åker och 5 kvadratrefvar 39 kvadratstänger äng, eller sammanräknadt 20 kvadratrefvar 65 kvadratstänger inegor, samt vore taxerad till bevillning efter ett värde af 1,600 riks-

daler, genom Landshöfdinge-embetets utslag af samma dag och under enahanda vilkor i afseende på frihetstid, som hemmanet Anvågen N:o 1, blifvit fastställt till $\frac{1}{3}$ mantal eller 2 tunnelands skatt, med en ränta af 3 riksdaler 16 skillingar banko, för hvilket skattetal detsamma indelats att svara för $\frac{8}{33}$ af roten N:o 124;

11:o) att *Fiskvikens* hemman, som vid afvittring blifvit föreslagne och genom Landshöfdinge-embetets utslag den 17 Mars 1826 för en egotilldelning af 1,500 tunneland duglig jordmån fastställde till $\frac{1}{2}$ mantal eller 3 tunnelands skatt, med ränta af 5 riksdaler banko och 6 kappar kronotiondespannål, att efter 12 frihetsår, räknade från samma års början, utgå på sätt och i den ordning 9 § af Kongl. Afvittringsstadgan bestämde, för vid afvittringen uppkommen och till hemmanen upplåten öfverloppsmark genom Landshöfdinge-embetets utslag den 11 November 1840 påförts en ökeskatt af $\frac{1}{6}$ mantal eller 1 tunnelands skatt, med 1 riksdaler 32 skillingar banko i ränta och 2 kappar korn i kronotionde, hvilken ränta och tionde från och med sistnämnda år skulle årligen utgå, hvarefter byn, som vid landtmäteri-undersökningen befunnits innehafva 64 kvadratrefvar 95 kvadratstänger åker och 166 kvadratrefvar 22 kvadratstänger äng, eller sammanräknadt 231 kvadratrefvar 17 kvadratstänger inego, samt år 1866 taxerats till bevillning efter ett värde af 5,000 riksdaler, blifvit såsom 3:ne särskilda hemman under N:ris 1, 2 och 3, hvartdera om $\frac{2}{3}$ mantal eller $1\frac{1}{3}$ tunnelands skatt, indelade att svara hvartdera för $\frac{16}{33}$ eller tillsammans för $\frac{16}{33}$ af roten N:o 123;

12:o) att hemmanen *Finnsäter N:ris 1, 2, 3 och 4*, som tillhopa innehade 36 kvadratrefvar 70 kvadratstänger åker och 821 kvadratrefvar 97 kvadratstänger äng, eller sammanlagdt 858 kvadratrefvar 67 kvadratstänger inegor, och hvilka vore åsatta ett bevillningstaxeringsvärde af 6,3000 riksdaler, blifvit genom Landshöfdinge-embetets utslag den 8 Juli 1830 fastställda hvartdera till $\frac{1}{4}$ mantal eller $1\frac{1}{2}$ tunnelands skatt, med ränta 2 riksdaler 24 skillingar banko, att årligen utgöras till hela beloppet efter åtnjutna 30 frihetsår, räknade från och med samma år, men till hälften sedan $\frac{2}{3}$ af frihetstiden gått till ända; varande dessa hemman till ordinarie rotering indelade att svara, N:o 1 med halfva skattetalet för $\frac{1}{4}$ af roten N:o 122 och med andra hälften för $\frac{2}{33}$ af roten N:o 123 eller tillsammans $\frac{44}{33}$ soldatrote, samt N:ris 2, 3 och 4 hvartdera för $\frac{2}{3}$ af förstnämnda rote;

13:o) att hemmanet *Backen N:o 1*, som hade 11 kvadratrefvar 92 kvadratstänger åker och 164 kvadratrefvar 68 kvadratstänger äng, eller tillsammans 176 kvadratrefvar 60 kvadratstänger inegor, och år 1866 taxerats till bevillning efter ett värde af 1,400 riksdaler, blifvit vid

afvittring föreslaget och genom Landshöfdinge-embetets utslag den 8 Juli 1830 fastställt till $\frac{1}{4}$ mantal eller $1\frac{1}{2}$ tunnelands skatt, med samma ränta och frihetstid, som hemmanen Finnsäter, hvarefter detta hemman indelats att svara för $\frac{3}{11}$ af roten N:o 128, som bestode af tillsammans $5\frac{1}{2}$ tunnelands skatt;

14:o) att hemmanet *Wejmon N:o 1*, som hade 13 qvadratrefvar 4 qvadratstänger åker och 81 qvadratrefvar 60 qvadratstänger äng, eller sammanlagdt 94 qvadratrefvar 64 qvadratstänger inegor, och år 1866 åsatts ett bevillningsvärde af 3,000 riksdaler, blifvit genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes utslag den 7 April 1831 fastställt likaledes till $\frac{1}{4}$ mantal eller $1\frac{1}{2}$ tunnelands skatt, med samma ränta och roteringsskyldighet som nästföregående hemman, endast med den skilnad i afseende på frihetstiden, att densamma skulle räknas från 1831 års början;

15:o) att *Rännö by*, som i jordeboken upptoges såsom bergsfrälsehemman under N:o 1 om $\frac{1}{4}$ mantal eller $1\frac{1}{2}$ tunnelands skatt, med ränta 2 riksdaler 24 skillingar banko och $14\frac{1}{4}$ kappar korn i kronotionde samt anteckning att vara skattlagd den 28 Augusti 1798 och af Kammarkollegium den 7 Juni 1808 fastställd till nämnda mantal och ränta, hvilken senare, tillhörande Gustafs och Carlbergs kopparverk, i räkenskaperna afföres, blifvit för erhållen tilldelning af vid afvittringen uppkommen öfverloppsmark genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes utslag den 17 Juli 1847 påförd ökeskatt af $\frac{1}{4}$ mantal eller $1\frac{1}{2}$ tunnelands skatt, med ränta 2 riksdaler 24 skillingar banko och 8 kappar korn i kronotionde, att till hela beloppet erläggas efter åtnjutna 10 frihetsår, räknade från och med 1848, men till hälften sedan $\frac{3}{4}$ af frihetstiden tilländalupit, i följd hvaraf hemmanet Rännö N:o 1 bestode af $\frac{1}{2}$ mantal eller 3 tunnelands skatt, hvarförutom till Rännö by numera hörde tvänne andra hemman, hvarom likväl nu ej vore fråga, nemligen Rännö N:ris 2 och 3, hvilka genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes nyssberörda utslag, med stöd af 9:de punkten i Kongl. Brevet den 14 Juni 1826 och Kongl. Brevet den 9 November 1836, blifvit skattlagde efter Westerbottens läns lappmarks-metod, det förra till $\frac{1}{3}$ och det senare till $\frac{5}{24}$ mantal; att hemmanet Rännö N:o 1 vid den provinsen Jemtland öfvergångna allmänna rotejemkning indelats för $1\frac{1}{2}$ tunnelands skatt eller bergfrälsehemmanet att svara för $\frac{3}{20}$ extra soldatrote, likväl utan att kunna med andra hemman till hel rote sammansättas, och för ökeskatten $1\frac{1}{2}$ tunneland, som uti indelningsverket upptoges under N:o 2, att svara för $\frac{3}{11}$ af förut omnämnde ordinarie rote N:o 128; och att det sålunda roterade hemmanet, som 1866 taxerats till bevillning efter ett värde af 18,500 riksdaler, innehade, utom 1,466 qvadratrefvar 48 qvadratstänger äng å utmarken,

inegor till en areal af 75 qvadratrefvar 79 qvadratstänger åker och 465 qvadratrefvar 85 qvadratstänger äng, eller tillsammans 541 qvadratrefvar 64 qvadratstänger, deraf på ökeskatten, hvars egor icke blifvit afrösade från, utan tillhörde samma skifteslag som gamla skatten, belöpte hälften, 37 qvadratrefvar 89 qvadratstänger åker och 232 qvadratrefvar 93 qvadratstänger äng, eller tillsammans 270 qvadratrefvar 82 qvadratstänger; samt

16:o) att Landshöfdinge-embetet för alla ofvanberörda byar och hemman, med undantag af Ytterolden, Fiskeviken och $\frac{1}{4}$ mantal Rännö, hvilkas kronotionde, på sätt redan anförts, blifvit i sammanhang med skattläggningen bestämd, genom särskilda utslag den 25 November 1854 åsatt kronotionde, som, hvad anginge hemmanet Finnsäter N:o 3, $\frac{1}{4}$ mantal, beständes till 11 kappar korn och utginge oförändrad, men beträffande öfriga hemman genom Kammar-kollegii särskilda utslag den 15 November 1859 ändrats och faststälts till följande belopp korn, nemligen: för N:o 1, $\frac{2}{3}$ mantal Rismon 3 kubikfot 3,47 kannor, för N:o 1, 7,24 mantal Brattmon 2 kubikfot 7,56 kannor, för N:o 1 $\frac{1}{24}$ mantal Vestra Tjernåsen 4 kubikfot 9,22 kannor, för N:o 1, $\frac{1}{4}$ mantal Östra Tjernåsen 3 kubikfot 3,47 kannor, för N:o 2, $\frac{1}{3}$ mantal Enarsvedjan eller östra lotten 3 kubikfot 3,47 kannor, för N:o 1, $\frac{1}{4}$ mantal Enarsvedjan eller vestra lotten 1 kubikfot 1,81 kannor, för N:o 3, $\frac{1}{4}$ mantal Enarsvedjan eller mellanlotten 1 kubikfot 9,69 kannor, för N:o 1, $\frac{7}{24}$ mantal Östra Anvågen 1 kubikfot 9,69 kannor, för N:o 2, $\frac{1}{3}$ mantal Vestra Anvågen 1 kubikfot 7,72 kannor, för N:o 1, $\frac{1}{4}$ mantal Finnsäter 1 kubikfot 9,69 kannor, för N:o 2, $\frac{1}{4}$ mantal ibidem 9,84 kannor, för N:o 4, $\frac{1}{4}$ mantal ibidem 1 kubikfot 1,81 kannor, för N:o 1, $\frac{1}{4}$ mantal Backen 1 kubikfot 5,75 kannor och för N:o 1, $\frac{1}{4}$ mantal Wejmon 1 kubikfot 9,69 kannor.

Af hvad sålunda blifvit anfördt, och hvilket i afseende på roterings-skyldigheten, inegornas areal och taxeringsvärdet närmare åskådliggjordes af en handlingarne bifogad tablå, framginge, enligt hvad Kollegierna vidare anföra, att af ofvan berörda hemman i medeltal på hvarje helt mantal, som svarade för omkring $1\frac{1}{4}$ soldatrote, belöpte 56 qvadratrefvar 65 qvadratstänger eller 10 tunne- 3,7 kappland åker och 332 qvadratrefvar 78 qvadratstänger eller 59 tunne- 13,6 kappland äng, tillsammans 389 qvadratrefvar 43 qvadratstänger eller 69 tunne- 17,3 kappland inegor, och ett taxeringsvärde af 7,789 R:dr R:mt. Uteslötes likväl från beräkningen $\frac{1}{4}$ mantal Rännö, hvilket, enligt hvad protokollet öfver den af landtmätare med gode män hållna undersökning utvisade, hade fördelaktigare och mindre frostländt läge än de öfriga hemmanen, samt derjemte med afseende å inegornas areal och taxeringsvärdets belopp vore af så förmån-

lig

lig beskaffenhet, att den förda klagan öfver för dryg rotering af detta hemman, i jemförelse med andra hemman inom socknen, syntes Kollegierna obefogad och följaktligen böra lemnas utan afseende, så belöpte i medeltal på hvarje helt mantal af öfriga nu ifrågavarande hemman endast 53 qvadratrefvar 7 qvadratstänger eller 9 tunne- 15,3 kappland åker och 310 qvadratrefvar 17 qvadratstänger eller 55 tunne- 12,4 kappland äng, tillsammans 363 qvadratrefvar 24 qvadratstänger eller 64 tunne- 27,7 kappland inegor, och ett taxeringsvärde af 6,687 R:dr R:mt; hvaremot, enär enligt 1866 års kronoräkenskaper inom Offerdals socken finnes 50 $\frac{1}{4}$ mantal och taxeringsvärdet å all jordbruksfastighet utgjorde 819,600 R:dr, medelvärdet för hvarje mantal inom socknen uppginge till 16,232 R:dr. Då härtill komme att, jemlikt landtmäteriundersökningen, egorna till förevarande hemman, som låge i fjelltrakten, vore af mycket dålig beskaffenhet och, särdeles hvad Ytteroldens och Anvågens byar anginge, utsatte för frostsador, samt, enligt 8:de punkten af Kongl. Brefvet den 14 Juni 1826, till ett fjellhemman borde kunna påräknas uti inegor och slått 80 tunneland till högsta godhet uppskattad jord på hvarje mantal, visade sig häraf att hemmanen äro ytterst svaga.

Genom Kongl. Brevfen den 7 Februari 1860 och den 6 Februari 1866 hade förut tvänne hemman i Jemtland, nemligen $\frac{1}{4}$ mantal Ansätt i Fölinge och $\frac{1}{4}$ mantal N:o 1 Fångåmon i Undersåkers socken, befriats från dem åsatt rotering, hvilket skett hufvudsakligen på den grund, att, fastän icke efter lappmarksmetoden skattlagda, det förra hemmanet helt och hållet och det senare i det väsendtligaste hade egenskaper af lappmarkshemman, hvilka, jemlikt Kongl. Brevfen den 9 November 1836 och den 26 Januari 1847, vore från rotering fria. Nu ifrågavarande hemman vore dock från lappmarkshemman så till vida skiljaktiga, att de hade något, ehuru, särdeles hvad Ytteroldens by anginge, obetydligt åkerbruk, samt derföre fått sig kronotionde åsatt; och ansåge Kollegierna af denna anledning, att någon fullständig befrielse från den hemmanen påförda rotering icke borde ifrågakomma. Deremot och då uti 3 § af Kongl. Instruktionen för roteringskommissionen i Jemtland den 22 Maj 1846 förordnades, att $\frac{3}{8}$ mantal eller 5 $\frac{1}{2}$ tunnelands skatt skulle i medeltal svara för en soldatrote, men att, efter undersökning rörande hvarje hemmans godhet, dervid alla slags odlingslägenheter samt skog, fiske och andra herrligheter och inrättningar af alla slag, hvilka i hemmanens skattläggning vore inbegripna eller, efter ortens skattläggningsmetod, borde vid ordentlig skattläggning afses, skulle i beräkning ingå, nämnda rotemantal finge ökas eller minskas i förhållande till hemmanens sämre eller

bättre beskaffenhet, samt af de hemman, för hvilka roteringsbefrielse nu söktes, Östra och Vestra Tjernåsen, Enarsvedjan N:o 2 eller östra lotten samt Finnsäter N:o 2, 3 och 4 befundes vara något högre och öfriga hemman obetydligt lägre taxerade, än hvad enligt Instruktionen borde på ett medelgodt hemman belöpa, tillstyrkte Kollegierna i underdånighet Kongl. Maj:t att i nådig proposition till Riksdagen föreslå, att, i den ordning Kammar-kollegii cirkulärbref den 20 Juli 1860 föreskrifver, någon lindring i den merberörda hemman, med undantag af $\frac{1}{4}$ mantal Rännö, åliggande roteringsskyldighet finge åvägbringas, på det desamma måtte, i förhållande till deras godhet och beskaffenhet i öfrigt, åsättas samma rotetaxation, som öfriga hemman inom Offerdals socken, och att den rotetaxation, med hvilken hemmanen kunde befinnas vara för högt betungade, måtte öfverflyttas till andra roteringsskyldiga, men till ordinarie roterings utgörande in natura förut ej indelade hemman, som kunde finnas lämpliga att densamma öfvertaga, hvaremellertid, och intilldess sådan öfverflyttning kunde ega rum, hemmanen fortfarande borde svara för deras nu åsatta rotering och för kostnaden af den för högt påförda roteringen af statsmedel tillgodonjuta ersättning, på sätt som enligt 5 § 3 mom. i ofvanomförmälda Kongl. Instruktion den 22 Maj 1846 tillkomme hemman, hvilka, ehuru innehafvande frihetsår, likväl åtagit sig att under tiden i rotering ingå.

Vidkommande slutligen den Ottsjö by, bestående af skattehemmanen Ottsjön N:ris 1 och 2 om $\frac{1}{2}$ mantal hvardera, tillhörande öfverloppsmark, hade Kollegierna inhemtat, att densamma, som uppkommit vid byns afvittring, men till följd af bristande odlingslägenheter icke kunnat till nyhemman inrättas eller med byn emot förhöjdt mantal förenas, blifvit genom Landshöfdinge-embetets utslag den 7 December 1831 för en tid af tio år upplåten till mulbete å byn emot en årlig ränta af 2 lispund smör, hvilken upplåtelse Landshöfdinge-embetet genom utslag den 19 April 1841 förlängt på ytterligare tio år, hvarefter lägenheten, — som Indelnings-kommissionen vid den provinsen öfvergångna, genom Kongl. Brefvet den 8 Oktober 1851 fastställda allmänna rotejemkning åsatt ett skattetotal af $3\frac{3}{8}$ tunneland eller $1\frac{1}{8}$ rotemantal att svara för $\frac{1}{2}$ af hvardera utaf rotarne N:ris 96 och 97 vid Lifkompaniet, eller tillsammans för $\frac{1}{4}$ soldatrote, — blifvit genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes utslag den 13 December 1856, hvilket Kongl. Maj:t, efter anförda underdåniga besvär, den 22 December 1858 fastställt, förklarad för en Ottsjö bys tillhörighet emot den afgäld, som framdeles komme att bestämmas, efter de grunder, som Kongl. Maj:t kunde täckas i ty fall stadga, hvaremellertid, och intilldess annorlunda blifvit förordnad, Ottsjö åboer borde därför

ärligen, för en tid af högst 20 år, räknade från och med år 1853, till kronan erlægga 3 lispund 10 skålpund smör; och då ifrågavarande öfverloppsjord bestode af 450 tunno- 30,3 kappland till högsta godhet uppskattad mark, som, i händelse odlingslägenheter funnes, jemlikt Kongl. Brefvet den 14 juni 1826 skulle motsvara 1½ mantal eller 9 tunnelands skatt, samt den åsatta rotetaxationen sålunda icke kunde anses för hög, hvar-till komme att Ottsjö byamän förut, i sammanhang med deras underdåniga besvär öfver Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes utslag den 13 September 1856, gjort ansökning i samma ändamål, som den nu förevarande, och att Kongl. Maj:t genom nådigt Bref den 22 Februari 1859 redan förklarat något afseende derå icke kunna fästas, hemställde Collegierne i underdånighet, att den af byamännen nu åter gjorda framställningen ej måtte till någon Kongl. Maj:ts åtgärd föranleda.

Vid underdånig föredragning af detta ärende, den 27 Januari 1870, fann Kongl. Maj:t, lika med Arméförvaltningen och Kammar-kollegium, att fullständig befrielse från rotering icke kunde ifrågavarande hemman medgifvas, men någon lindring i den påförda roteringen skäligen borde de dertill af Kollegierna föreslagna hemman tillgodokomma; och som Kongl. Maj:t ansåg förslag till dylik roteringslindring böra vara uppgjort, innan frågan derom till Riksdagens pröfning hänskötes, anbefalle Kongl. Maj:t bemälda embetsverk att låta uppgöra ett sådant förslag till roteringslindring enligt de af dessa embetsverk angifna grunder, samt att samma förslag Kongl. Maj:ts nådiga pröfning underställa.

Efter det, till följd häraf, Arméförvaltningen och Kammar-kollegium annodat Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att förordna kronofogden och häradsskrifvaren i orten att med biträde af två nämndemän, i hemmans-garnes närvaro, upprätta förslag till roteringslindring för sistnämnda hemman, samt dylikt förslag den 28 Januari 1871 blifvit uppgjort, hafva, Arméförvaltningen och Kammarkollegium uti till Kongl. Maj:t aflätn underdånig skrifvelse, med anmälan härom, tillika vidare förmält:

att förrättningsmännen, enär hemmanens vidd och godhet samt mer eller mindre frostländighet med mera tagits i beräkning vid taxeringsvärdets åsättande, ansett detta värde, såsom den lämpligaste beräkningsgrunden, böra tagas till ledning för bestämmande af lindringen i roteringsbördan, samt, då berörda värde enligt 1866 års taxeringslängder uppgick till 16,232 R:dr för hvarje mantal i Offerdals socken, och i medeltal ½ mantal svarade emot en soldatrote, samt en dylik rotes medeltaxeringsvärde således skulle uppgå till 14,428 R:dr, eller i jemnt tal till 14,000 R:dr, i öfverensstämmelse härmed uträknat så väl ifrågava-

rande hemmans roteandelar som den dessa hemman, intilldess annorlunda bestämdes, tillkommande ersättning; samt

att Landshöfdinge-embetet, med öfverlemnande af detta förslag, yttrat: att, då någon lindring uti den hemmanen åliggande roteringsskyldighet finge åvägabringas, så att desamma i förhållande till sin godhet och beskaffenhet blefvo åsatta samma rotetaxation, som öfriga hemman inom socknen, men en lokal undersökning af dessa senare hemman icke gerna kunde komma i fråga, försök blifvit gjordt att i länets landtmäteri-kontor få utredt deras innehaf i åker och äng, för att derur hemta ett likhetsförhållande emellan de två hemmansgrupperna, men måst öfvergifvas, emedan ingen, ens approximativ beräkning af innehafvet befunnits verkställbar, då under de många år, som förflutit efter afvittringen, endast ett laga skifte egt rum inom socknen, men förhållandet mycket förändrats; — att i hemmanens bevillningstaxeringsvärden deremot ett sådant likhetsförhållande ansetts vara att finna; — samt att, då all roteringsskyldig jord i Offerdals socken vore indelad i 21 kavalleri- och 9 infanteri-rotar, eller, då en rote af förra slaget motsvarade två af det senare, tillsammans 51 rotar, hvaraf på sökandernes hemman belöpte $7\frac{1}{17}$ rotar, med ett sammanlagdt bevillningstaxeringsvärde enligt 1870 års räkenskaper af 30,800 R:dr, och på öfriga hemman inom socken $43\frac{1}{17}$ rotar, med 563,500 R:drs värde, så uppkomne för hvarje af sistnämnda rotar ett medelvärde i jemna hundratal af 12,800 R:dr; på grund af hvilket medelvärde Landshöfdinge-embetet lätit upprätta en uträkning å hemmanens rotering, tillika utvisande huru mycket af hvarje hemmans nuvarande roteringsskyldighet borde på andra roteringsskyldiga hemman öfverflyttas; hvarvid Landshöfdinge-embetet annärkt, att omarbetningen af det upprättade förslaget icke föranledts deraf, att taxeringsvärdet för år 1866 vid detta senare begagnats, utan af det förhållande att värdet å icke roteringsskyldig jord inom socknen, boställen och lappmarkshemman, fått ingå i beräkningen, men det å hemmanet Hellebergs i Alsens socken ökeskattsjord inom Gärde bys område derifrån uteslutits.

För egen del hafva Arméförvaltningen och Kammar-kollegium, med öfverlemnande till Kongl. Maj:t af samtliga till detta mål hörande handlingar, sig i underdånighet utlätit: att, på sätt ofvan blifvit anmaldt, hade så väl förrättningsmännen som länsstyrelsen ansett taxeringsvärdet såsom den tillförlitligaste grunden för nedsättning i roteringsbesväret för ifrågavarande hemman, och i enlighet dermed upprättat förslag, de förre med tillämpning af 1866 och den senare af 1870 års taxeringsvärde. Af dessa förslag ansåge Kollegierna, som under uppgifna förhållanden icke kunde förneka giltigheten af de skäl, som för antagande af nämnda grund

i detta mål blifvit anförda, det af länsstyrelsen upprättade ega företråde, enär det stödjer sig på taxeringsvärdet för ett senare år och för det fall att ett hemmansnummer är indeladt i flera rotar, såsom förhållandet vore med Ytterolden N:o 1, Anvågen N:o 1 och Finnsäter N:o 1, angifver roteringssskyldigheten särskildt i hvarje rote. Vid detta förslag förekomme väl att, då enligt roteringsverket för Jemtlands län Hellebergs ökeskattjord om $\frac{1}{3}$ mantal icke vore till ordinarie rotering indelad i någon af de inom Offerdals socken befintliga 51 stycken rotar, taxeringsvärdet derå, 2,000 R:dr, ej heller bort inräknas bland den roteringssskyldiga jordens; men då, oberäknadt detta värde, medeltalet af det på hvarje rote belöpande taxeringsbelopp ändock uppginge i jemna hundratal till 12,800 R:dr, som länsstyrelsen äfven beräknat såsom medelvärde, inverkade denna omständighet icke på beräkningen. Deremot hade Kollegierna ansett sig böra anmärka, att den roteandel, som är afsedd att till annat hemman öfverflyttas från N:o 2, $\frac{1}{3}$ mantal Anvågen, eller för hvilken detta hemman, tilldess sådan öfverflyttning kan ega rum, borde åtnjuta roteringsersättning, rätteligen utgjorde $\frac{394}{1472}$ i stället för $\frac{394}{1472}$ rote.

Som emellertid så väl det af förrättningsmännen uppgjorda förslag, som den af länsstyrelsen upprättade uträkning företedde stora och oformliga bråktal, företrädesvis uti de roteandelar som äro afsedda att till andra hemman öfverflyttas, men sådant både förorsakade ökadt besvär, utan motsvarande gagn, vid den årliga beräkningen af hvarje särskildt hemman tillkommande roteringsersättning, och ännu mera föranledde ökade svårigheter, om, såsom afsedt vore, framdeles ifrågakomme att i stället därför indela nya hemman, hemställa Kollegierna i underdånighet, att hemmanen måtte beviljas nedsättning uti deras roteringssskyldighet i enlighet med nedanstående förslag, uti hvilket roteandelarne, ej mindre de på hemmanen kvarstående, än de som böra till andra hemman öfverflyttas, äro, med afscende på hemmanens nu åliggande roteandelar uti de särskilda rotarne, jemkade till lämpliga bråktal, utan nämnvärd afvikelse från den fullt noggranna beräkningen:

N a m n.	N:o.	Mantal.	Nuvarande roterings- skyldighet under Hamnardals kompani.		1870 års taxerings- värde.	Föreslagna roteandelar, som böra	
			Rote-n:r.	Roteandel.		för hemman- nen kvar- stå.	till andra hemman öfverflyttas
Ytterolden	1	$\frac{23}{24}$	127	1	3,600	$\frac{9}{32}$	$\frac{23}{32}$
»	1	$\frac{1}{6}$	129	$\frac{8}{47}$	600	$\frac{2}{47}$	$\frac{6}{47}$
»	2	$\frac{3}{8}$	129	$\frac{18}{47}$	1,600	$\frac{6}{47}$	$\frac{12}{47}$
Rismon	1	$\frac{2}{3}$	126	$\frac{16}{23}$	2,400	$\frac{9}{46}$	$\frac{1}{2}$
Brattmon	1	$\frac{7}{24}$	126	$\frac{7}{23}$	1,500	$\frac{2}{23}$	$\frac{5}{23}$
Vestra Tjernåsen	1	$\frac{7}{24}$	125	$\frac{7}{21}$	2,000	$\frac{5}{32}$	$\frac{17}{96}$
Östra Tjernåsen	1	$\frac{1}{4}$	125	$\frac{5}{21}$	2,200	$\frac{5}{28}$	$\frac{3}{28}$
Enarsvedjan	1	$\frac{1}{3}$	125	$\frac{3}{21}$	1,400	$\frac{5}{42}$	$\frac{11}{42}$
»	2	$\frac{1}{4}$	124	$\frac{2}{23}$	1,700	$\frac{3}{23}$	$\frac{3}{23}$
»	3	$\frac{1}{4}$	124	$\frac{2}{23}$	1,000	$\frac{2}{23}$	$\frac{4}{23}$
Anvågen	1	$\frac{1}{6}$	123	$\frac{4}{23}$	500	$\frac{1}{23}$	$\frac{3}{23}$
»	1	$\frac{1}{8}$	124	$\frac{3}{23}$	300	$\frac{1}{46}$	$\frac{5}{46}$
»	2	$\frac{1}{3}$	124	$\frac{8}{23}$	1,000	$\frac{2}{23}$	$\frac{6}{23}$
Fiskviken	1	$\frac{2}{9}$	123	$\frac{16}{69}$	1,200	$\frac{13}{138}$	$\frac{19}{138}$
»	2	$\frac{2}{9}$	123	$\frac{16}{69}$	1,200	$\frac{13}{138}$	$\frac{19}{138}$
»	3	$\frac{2}{9}$	123	$\frac{16}{69}$	1,300	$\frac{7}{69}$	$\frac{9}{69}$
Finnsäter	1	$\frac{1}{8}$	123	$\frac{3}{23}$	600	$\frac{1}{23}$	$\frac{2}{23}$
»	1	$\frac{1}{8}$	122	$\frac{1}{7}$	600	$\frac{1}{21}$	$\frac{2}{21}$
»	2	$\frac{1}{4}$	122	$\frac{2}{7}$	1,200	$\frac{2}{21}$	$\frac{4}{21}$
»	3	$\frac{1}{4}$	122	$\frac{2}{7}$	700	$\frac{3}{56}$	$\frac{13}{56}$
»	4	$\frac{1}{4}$	122	$\frac{2}{7}$	1,200	$\frac{2}{21}$	$\frac{4}{21}$
Backen	1	$\frac{1}{4}$	128	$\frac{3}{11}$	1,000	$\frac{1}{11}$	$\frac{2}{11}$
Vejmon	1	$\frac{1}{4}$	128	$\frac{3}{11}$	2,000	$\frac{2}{11}$	$\frac{1}{11}$
Summa:	—	$6\frac{5}{8}$	—	$7\frac{51}{117}$	30,800	$2\frac{1818827}{3995376}$	$4\frac{2570677}{3995376}$

Kongl. Maj:t har detta mål till slutlig pröfning förehåft; och vill Kongl. Maj:t, — som funnit anledning icke förekomma att för Rännö by och ej heller, nu mera än tillföre, att för den Ottsjö by tilldelade öfverloppsmark medgifva ändring i den af Kongl. Maj:t under den 8 Oktober 1851 fastställda rotering, — med afseende på de i målet upplysta förhållanden beträffande öfriga ifrågavarande hemman, nemligen Ytterolden N:ris 1 och 2, Rismon, Brattmon, Vestra och Östra Tjernåsen, Enarsvedjan N:ris 1, 2 och 3, Anvågen N:ris 1 och 2, Fiskviken N:ris 1, 2 och

3, Finnsäter N:ris 1—4, Barken och Vejmon, alla belägna i Offerdals socken, härmed föreslå Riksdagen, att ett hvart af dessa hemman, med nedsättning af roteringsskyldigheten till den roteandel, som i Arméförvaltningens och Kammar-kollegii omförmälda förslag finnes till kvarstående upptagen, tillsammans $2\frac{1818827}{3393376}$ rotar, blifver från den öfverskjutande, i förslagets sista kolumn utförda roteringsskyldigheten, motsvarande tillhoppa $4\frac{2379977}{3993376}$ rotar, befriadt, så snart annat lämpligt hemman kan densamma öfvertaga, men få från och med år 1873, intill dess sistberörda roteringsbesvär kan varda sålunda öfverflyttadt, tillgodonjuta ersättning för roteringskostnaden på enahanda sätt, som, enligt 5 § 3 mom. i Kongl. Instruktionen den 22 Maj 1846 för Roterings-kommissionen i Jemtland, tillkommer hemman, hvilka, ehuru innehafvande frihetsår, likväl åtagit sig att under tiden i rotering ingå.

De till målet hörande handlingar skola vederbörande Utskott tillhandahållas, och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

O. Weidenhielm.

*Utdrag af Protokollet öfver Landtförsvars-ärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i Stats-Rådet å Stockholms Slott
den 14 Mars 1873.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Justitie-statsministern *Adlercreutz*,
Hans Excellens Herr Statsministern för utrikes ärendena *Björnstjerna*,
samt Statsråden: *Bredberg*,
Berg,
Friherre *Leijonhufvud*,
Wærn,
Wennerberg,
Bergström,
Friherre *Alströmer* och
Weidenhielm.

Chefen för Landtförsvars-departementet, Statsrådet *Weidenhielm* uppläste till justering tre, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts, uppå Stats-Rådets enhälliga tillstyrkan, dels förut dels denna dag fattade beslut, uppsatta förslag till Kongl. Maj:ts nådiga Propositioner till Riksdagen, nemligen:

1:o) angående lindring i roteringen för hemman i Offerdals socken af Jemtlands län;

Kongl. Maj:t täcktes, enligt Stats-Rådets underdåniga tillstyrkan, i nåder gilla berörda tre förslag, sådana de finnas detta protokoll bilagda, samt förordna, att, i enlighet med desamma, nådiga Propositioner skulle till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo
N. C. Arfvidsson.